

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie oskarżonego **Ł. C.** ,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 8 listopada 2024 r.
na posiedzeniu bez udziału stron
kwestii dopuszczalności wniosku oskarżonego o wyłączenie w trybie art. 41
§ 1 k.p.k. sędziego Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek,
na podstawie art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym oraz
art. 41 § 2 k.p.k. *per analogiam*

p o s t a n o w i ł:

**pozostawić bez rozpoznania wnioski oskarżonych o wyłączenie
sędziego Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek od udziału w
rozpoznaniu sprawy o sygn. akt V KK 431/24.**

UZASADNIENIE

Oskarżony **Ł. C.** w piśmie datowanym na 26 września 2024 r. zażądał wyłączenia SSN Małgorzaty Bednarek od orzekania w sprawie zarejestrowanej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt V KK 431/24, a zatem rozpoznania kasacji jego skargi od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku z 7 lutego 2024 r. sygn. akt V Ka 795/22, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Żyrardowie z 5 stycznia 2022 r. sygn. akt II K 906/17.

W przedmiotowym wniosku autor domaga się wyłączenia SSN Małgorzaty Bednarek od orzekania w przedmiotowej sprawie, albowiem powołana została na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa

ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Niezależnie od tego w ocenie wnioskodawcy, niecelowość udziału tego sędziego Sądu Najwyższego w rozpoznaniu kasacji, w sytuacji, gdy z tożsamych powodów kwestionuje ona prawidłowość obsady sądu odwoławczego, wiązać również należy z naruszeniem standardu *nemo iudex in causa sua*. W uzasadnieniu wniosku autor odwołał się do wyroków Trybunału Konstytucyjnego z 20 lipca 2004 r. w sprawie SK 19/02 oraz z 13 grudnia 2005 r. w sprawie SK 53/04.

Z punktu widzenia zewnętrznego odbioru obiektywnej bezstronności

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Wniosek należało pozostawić bez rozpoznania, albowiem jest on niedopuszczalny z mocy ustawy.

Analiza przedmiotowego wniosku wskazuje, że wątpliwość co do bezstronności SSN Małgorzaty Bednarek, a także stanowisko podważające prawidłowość jej powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego – mają swoje źródło w rekomendacji dokonanej przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3), a zatem – w ocenie wnioskodawcy – w wadliwej procedurze nominacyjnej, naznaczonej naruszeniem standardów niezawisłości i bezstronności oraz przedmiocie rozstrzygnięcia kasacyjnego, którym jest tożsamy zarzut skargi kasacyjnej, kwestionującej prawidłowość obsady sądu orzekającego w postępowaniu odwoławczym, której rozpoznanie przez sędziego objętego wnioskiem naruszać będzie w ocenie wnioskodawcy standard *nemo iudex in causa sua*.

Niewątpliwie art. 41 § 1 k.p.k. ma chronić przed rozpoznaniem sprawy przez sędziego stronniczego. Sędzia ulega bowiem wyłączeniu zawsze, jeżeli zaistnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Dla stwierdzenia podstawy wyłączenia sędziego, wymagane jest zatem istnienie określonej kategorii okoliczności, która, jeżeli zestawiać ją z przedmiotem rozstrzygnięcia w określonej sprawie, prowadzi do wniosku o uzasadnionej wątpliwości co do bezstronności sędziego, mającego ją

rozstrzygnąć. Oznacza to, że pomiędzy podnoszonymi okolicznościami, które powinny mieć charakter rzeczywisty i obiektywny, a rozstrzygnięciem konkretnej sprawy musi zachodzić związek funkcjonalny, pozwalający na możliwości wyprowadzenia z nich wniosku o istnieniu uzasadnionej wątpliwości co do braku bezstronności w rozstrzygnięciu tej sprawy. Uzasadniona wątpliowość co do bezstronności, w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k., zachodzi bowiem tylko *in concreto*, a nie *in abstracto*. Nie może zatem stanowić jedynie subiektywnego przekonania określonej osoby, lecz winna być konkretna, realna, obiektywna i poddająca się zewnętrznej weryfikacji (*por. postanowienie SN z 11 stycznia 2012 r. sygn. akt III KK 214/11*). Wątpliowość co do bezstronności sędziego powinna być więc należycie, a zatem wystarczająco "uzasadniona". W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że należy ją rozumieć jako obiektywną bezstronność sędziego, w tym zarówno subiektywne poczucie sędziego co do własnej bezstronności, jak i jego bezstronność w odbiorze zewnętrznym, opartą na zobiektywizowanych przesłankach oraz analizowaną przez odwołanie się do oceny sytuacji dokonanej przez przeciętnego, rozsądnie rozumującego obserwatora procesu (*zob. uchwała SN z 26 kwietnia 2007 r. sygn. akt I KZP 9/07, OSNKW 2007/5/39; wyrok SN z 8 stycznia 2009 r. sygn. akt III KK 257/08, LEX 532400; wyrok SN z 18 marca 2009 r. sygn. akt IV KK 380/08, LEX 491543*). Z całą pewnością tego rodzaju argumentów wniosek skazanego nie zawiera, a za takie nie sposób uznać twierdzenia, że powołanie wskazanego sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw automatycznie wywołuje uzasadnioną wątpliowość co do ich bezstronności. Sam fakt, iż władze wykonawcze lub ustawodawcze uczestniczą w procesie mianowania sędziego, nie może prowadzić do powstania zależności sędziego od tych władz, ani do wzbudzenia wątpliwości co do jego bezstronności. Należy zatem takie fakty każdorazowo wykazać, w szczególności takie które świadczyłyby o wywieraniu na zainteresowanego po mianowaniu presji i otrzymywania instrukcji w ramach wykonywania swoich obowiązków (*zob. wyrok TSUE z 9 lipca 2020 r. w sprawie C - 272/19, VQ przeciwko Land Hessen, w pkt 54*). Takich argumentów, przedmiotowy wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Małgorzaty

Bednarek nie zawiera. Nawet nie próbowano wykazać by na jej powołania na urząd sędziego, a zwłaszcza na rozstrzygnięcie jakiegokolwiek sprawy, w tym tej konkretnej, mogły mieć osoby trzecie. Tym samym całkowicie chybiony jest zarzut, że sędzia orzekałby we własnej sprawie.

W świetle powyższego należy w pełni podzielić pogląd, iż wniosków o wyłączenie usadowionych tylko na podnoszeniu okoliczności o charakterze ustrojowym nie wolno uwzględniać automatycznie z tego tylko powodu, iż przedmiot sprawy znajduje zastosowanie także do osób ją rozstrzygających (zob. *postanowienie SN z 16 stycznia 2024 r. sygn. akt III KK 293/23; postanowienie SN z 11 lipca 2024 r. sygn. akt IV KK 142/24*). Bez zindywidualizowania podnoszonych okoliczności w aspekcie konkretnych faktów poddających się ocenie sądu, pozostają one w warstwie wyłącznie teoretycznej, niepowiązanej odpowiednio ani z konkretną sprawą, od udziału w której wniosek o wyłączenie zostaje złożony, ani z określonym sędzią, którego wniosek ten dotyczy.

W rozważanym kontekście przypomnieć należy, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 4 marca 2020 r. w sprawie P 22/19 (Dz.U. z 2020 r. poz. 413), stwierdził, że art. 41 § 1 w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z 12.05.2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, jest niezgodny z art. 179 w zw. z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji RP. Oznacza to, że decyzja o wyłączeniu sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. nie może przyjmować za podstawę faktyczną okoliczności, iż dany sędzia został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa działającej i ukształtowanej na podstawie obecnie obowiązujących przepisów.

Także aktualnie obowiązujące brzmienie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, znowelizowanej ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1259), na mocy której do ustawy o Sądzie Najwyższym dodany został art. 29 § 4, stanowi zresztą wprost o tym, że: *„Okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności”*. Jednocześnie, ustawodawca rzeczoną

nowelizacją wprowadził tryb tzw. testu niezawisłości i bezstronności, w którym – zgodnie z art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym – dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego (sędziego delegowanego) wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Z żądaniem w tym przedmiocie może wystąpić strona lub uczestnik postępowania przed Sądem Najwyższym (art. 29 § 7 ustawy).

Wymienione wyżej przepisy ustawy o Sądzie Najwyższym weszły w życie w dniu 15 lipca 2022 r., co oznacza, iż od tego momentu bezspornym pozostaje, iż niedopuszczalne jest badanie niezawisłości i bezstronności sędziego w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w odniesieniu do okoliczności towarzyszących jego powołaniu. Przepis ten zawiera ogólną podstawę wyłączenia sędziego podejrzanego o stronnictwo, w związku z czym przedmiotem rozpoznania w tym trybie może być jedynie wniosek o wyłączenie sędziego oparty na innych – niż określone w art. 29 § 4 i 5 cyt. wyżej ustawy o Sądzie Najwyższym – przesłankach. Badanie tej kwestii, co wynika z art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym, zostało ograniczone do dwóch kryteriów, tj. okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz jego postępowania po powołaniu, przy czym – w myśl art. 29 § 4 tej ustawy – okoliczności towarzyszące powołaniu tego sędziego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z jego udziałem lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności. Ta regulacja pozostaje zatem w relacji *lex specialis* względem art. 41 § 1 k.p.k., wyłączając tym samym możliwość badania określonych w niej przesłanek w ogólnej procedurze.

Skoro więc wniosek o wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek w trybie art. 41 § 1 k.p.k., w aspektach w nim wskazanych, został oparty wyłącznie na okoliczności odnoszącej się do jego powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego z rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa

oraz niektórych innych ustaw – to uznać należy, że wniosek ten jest niedopuszczalne z mocy ustawy.

Ze wskazanych wyżej powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[J.J.]

[ał]